

Handi Péter

ÁTELLENBŐL

2017-02-01 | PRÓZA

Ház(tető)táji

Ebben az ausztráliai városban, ahol évtizedek óta élek, a városkép változásai felgyorsultak. Közel fél évszázada az ausztrál állampolgár elérhető álma volt a kertes, modern háztartási eszközökkel felszerelt családi ház, garázzsal és autóbeállóval. Ennek megfelelően alakult a városkép: végeláthatatlan zöldövezetben földszintes házacskák, körülöttük ápoltságú kertek, vasárnaponként nyírt pázsit, virágok, zöldségek. Az építészet silányodásnak indult a monoton, többnyire stílus nélküli formákkal, a kertváros közepébe tervezett utcányi vásárlóközpont sem bizonyult elég változatosnak. Lassanként azonban mutatkoztak emeletes épületek – olykor csak a meglévő földszintes házakra kerültek újabb szobák –, mindenesetre a kertváros „felnőtt”. Az utóbbi húsz év építészeti lendületében lakótömbök és irodakomplexumok, sőt felhőkarcolók jelentek meg. Végtére is a földrész lakossága negyven év alatt duplájára nőtt, az ingatlanok ára megsokszorozódott, a családalapítók egyre nehezebben jutottak az áhított kertes családi házhoz. Az álom leszűkült a bérelt vagy vásárolt lakásokra – manapság a tágasság láthatóan zsugorodik.

februári lecsózás

Az *igény* azonban – például a zöldségeskertre – megmaradt. Talán a bevándorlók hozadéka: átplántálni a görög, olasz, szerb, vietnámi földecskét

a falak közé és fölé, *így* őrizni a természetközelséget. Meg aztán az én közép-európai gyomrom is berendezkedett a nyári lecsóra és az ahhoz szükséges hosszú, sárga paprikára. Felkerestem hát egy kertészetet, ahol mag- és dugvány-változatok között ráleltem a lecsónak alkalmas paprikafajtára. Ez november vége felé, az ausztráliai tavasz utolsó hónapjában volt. Megkérdeztem a kertészt, hogy ha holnap ültetek, mikor lesz ezekből ehető paprikatermés. Nyolc-tíz hét – mondta –, esetleg tizenkettő. Előttem felderengett a februári lecsózás lehetősége. A türelem lecsót terem... Megvehetném persze a szupermarketben kapható vastag húsú paprikát, csak hogy az fű-ízű és a célra alkalmatlan...

A különböző indulatok és vágyak miatt egyre több a városi falak tövében a sűrűn palántázott, négyszögű kis földdarab, s néha még a járdán is zöldell petrezselyem- vagy kaporcsomó... Az egyik magazin fotókkal illusztrált cikkben számolt be a sokemeletes házak lapos tetején virító zöldségeskertekről. Az utcákról felnézve valóban úgy tűnik, mintha a háztetők haját növesztettek volna: kuszát, fésületlent – és zöldet. Lehet, hogy majd búzamezők lengedeznek a déli félteke háztetőin?

Molly Holzschlag, flickr.com

Félelem?

A természetszereteten túl indokolhatja a jelenséget a félelem is. Félelem a globalizáció-fedő alatti fortyogástól, például a növények genetikai módosításától. Az utóbbi évtizedben egyre több a magnélküli és hatalmasra duzzasztott gyümölcs. A görögdinnyékben alig akad fekete mag, a szőlő-kínálatban is sokkal több a magnélküli fajta. A fogyasztókat nyugtalanítja, hogy manipuláltak vagyunk. A városi kertészkedés így organikus tiltakozás is, zöld zászlólengetés. A százlakásos luxuskaszárnnyákba terelt generáció ösztönösen igyekszik tágítani életterét, de ha a szülők és nagyszülők kertluxusa nem adatott meg számukra, a ház(tető)tájit művelik és népszerűsítik.

Dilemma

A természetvédők egyik csoportja a vegyszerek nélküli növénytermesztést hirdeti, meggyőződésük, hogy a termőföld „szüzessége” megőrizhető, újra és újra tiltakoznak az egészségre káros beavatkozások ellen. Olyan agrárgazdaságról álmodnak, amelyben nincs helye a szintetikus mezőgazdasági „mérgek”-nek. A rokonszenves gondolatmenet azonban mintha nem számolna a ténnyel, hogy a „kezeletlen” talaj lényegesen kevesebbet termel, mint a műtrágyázott termőföld. Így a burjánzó népesség ellátására nem lenne elegendő élelmiszer, illetve az őserdőkből, esőerdőkből kellene újabb területeket kiszakítani és termőfölddé alakítani – veszélyeztetve ezzel bolygónk amúgy is válságos klimatikus helyzetét.

Globalizáció

A termékek bősége, a kínálat a globalizáció áldása vagy kóros burjánzása? A szupermarketek gyümölcskínálata tönkreteszi a kis gyümölcsüzleteket. Az egyik kiskereskedő elpanaszolta, hogyan küszködik a megmaradásáért: próbál a környékbeli iskolákba és vendéglőkbe szállítani. A beszerzésről kérdeztem. Azzal nincs gond, legyintett. Sőt! Most van a narancs és a cseresznye ideje, tele az ország gyümölcscsel, alig győzik leszedni..., nekem mégis kaliforniai cseresznyét meg narancsot kell árulni... Érti ezt maga?!

kép | Roel Wijnants, flickr.com

SZERETETTEL KÖSZÖNTJÜK A 80 ÉVES HANDI PÉTERT!